

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Variis Generibus, Causis, Atque Exitu Persequutionvm,
Qvas pij hoc in mundo peregrinantes patiuntur**

Lens, Jean de

Lovanii, 1578

Persequutio Iconoclastarum in Graecia, ipsiusque tandem Graeciae
defectio. Cap. 41.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30324

DE VARIIS PIORVM

*Ioannis Zo-
nare tom. 3.
Annalium.*

*Actione pri-
ma concilij
Niceni se-
cundi.*

Synodi valuit authoritas, dum catholicus præfuit imperator. Sed vt testis est Nicolaus Pontifex ad imperatorem Michaëlem scribens, à sexta Synodo imperatores plerique hæretici, catholici perpauca fuerunt. Itaque Philippico imperante (qui regnandi libidine sextam sese Synodum condemnaturum esse promiserat, cum ei, si hoc faceret, imperium esse repositum quidam monachus hæreticus prædixisset) exurrexere passim, quæ semper multorum in animis fovebantur pristina mala, nec desuerunt illi sacerdotes & religiosi, qui eodem acti spiritu, fidem catholicam etiam scripto persequerentur, quos catholicis abiectis, ad sedes sublimiores euexit. Ruebat enim Græcia regum suorum atque sacerdotum, & sceleribus in regno, & execrandis erroribus, in religione passim Arrij, Nestorij, Eutichetis, & Dioscori voces multi iactabant, dicentes se, nisi satis ex veteri & nouo testamento instructi essent, sanctorum patrum, sacrarumq; sex Synodorum doctrinas, & catholicæ ecclesiæ traditiones sequuturos esse. Denique vt totius ecclesiæ Christianæ se hostes esse declararent, etiam superis indixere bellum, quorum nec ferendas imagines putauerunt. Sequuta enim hæc quoque persecutio est, quæ miserandum in modum, Græcas labefactauit ecclesias.

*Persecutio Iconoclastarum in Græcia, ipsiusque tandem
Græciæ defectio. CAPVT XLI.*

*Zonaras An-
naliū, tom. 3
Est & apud
Nicephorum
de quodam
Xenaia Per-
sa & Fortu-
na seruo,
quod Domi-
nicā & san-
ctorū docue-
rit non reci-
piendā ima-
ginē, eamq;
doctrinā dis-*

NAM quod Iudæus quidam (tametsi duosalij memorent) ex Laodicæa Maritimæ Phœnicis oriundus, maleficus, Arabum principi Gizid seu Isthidus, suggesterat fore, vt per annorum quadraginta spatium principatu frueretur, si ex omnibus suæ ditionis ecclesijs imagines diuorum eiecisset: Leo Isaurus sibi id quoque postea suggestum ab eodem impostore faciendum in imperio credidit. Fascinatus enim pro suorum merito flagitiorum, perfidi Iudæi, eiusdemque malefici nouo & nephando commento, sibi primum aduersus imagines verba faciendi sumpsit officium. Quamobrem à Gregorio secundo Pontifice commonitus est grauibus literis, non oportere Imperatorem de fide verba facere, multoq; magis ab eo alienum esse debere, venerandam vetustatem adeo prophana & sacrilega nouitate subruere. Cæterū quid apud eum proficeret verbis qui

qui venundatus erat ad faciendum malum? Missus enim præter alios in Italiam est Paulus Exarchus, qui Pontificem interficeret: præsertim cum is & eam ob causam tollendus omnino imperatori videretur, quòd inusitatis vestigalibus Italiam ab eo premi, ecclesiasque spoliari suis opibus minime pateretur. Sed cum esset hoc tentatù frequentius, tamen benignissimo fortissimoq; Deo humanos irridente conatus nihil effectum est. Motis enim Romanis atque adeo Longobardis ipsis pro Pontificis salute certantibus, finesq; munitibus, Romanę ditionis impia tela frustrata sunt. Audet nihilominus sacrilegus imperator grauiora iubere, decernit vt nulla in ecclesia imago sancti cuiuslibet, aut martyris, aut angeli haberetur: cui præcepto si Põtifex acquiesceret, eum gratiam initurum maximam, sin repugnaret, de suo gradu deturbandum esse. Hic verò præcipue vir pius prophanam desepxit principis iussionem, iamq; aduersus imperatorem vt Christi & ecclesię publicum hostem armare sese cœpit, monereq; cæteros & hortari, vt eam omnes impietatem execrarentur. Itaque permoti Pentapolensium & Venetiarum exercitus, fortiter impijs iussionibus restiterunt, atque aduersus quascunque Græcorum vel insidias vel impetus, armis Pontificem religionemq; defenderunt. Constantinopoli verò, partim minis, partim blandimentis effectum est, vt detraherentur quæcunque vsquam hærent diuorum imagines, atque in medium congestæ ciuitatis locum, ignibus cremarentur: ecclesię verò quæ depictæ essent, dealbarentur. Hæc qui fieri quantum in ipsis situm erat, fortes multi ciues non sinebāt, partim capite truncati, partim mutilati aut flagris cæsi, pro fide & constantia verè Christiana, pœnas acerbis reportarunt: præcipueq; illi qui nobilitate generis aut prædicationis verbo clari videbantur, vel membrorum detruncationes, vel exilia, vel flagra, rerumq; iacturas perpeffi sunt. Quia eo quoque progressus est Saraceni iam potius quàm Christiani principis insanus furor, vt eruditionum scholas à magno quondam Constantino erectas, atque in id tempus cum ingenti reipub. Christianæ fructu conseruatas, extingueret: ipsamq; bibliothecam exquisitissimis refertam libris, vnà cum duodecim Theologis, incendio consumeret. Nec verò circa venerandas duntaxat imagines errabat imperator, verù etiam magistros sequutus Arabes,

*seminauerit
asserens se
clericū, cum
nec esset ba-
ptizatus.
Tempore
Zenonis im-
peratoris.*

*Zonaras 10-
mo 3.*

DE VARIIS PIORVM

Arabes, diuæ virginis sanctorumque intercessionem pro nihilo ducebat, reliquias martyrum ut ossa prophana, prophatissimus ipse calcabat: antecessores suos principes Christianos, simulque doctissimos superiorum temporum patriarchas, ut idolorum cultores condemnabat. Huic eum in modum furenti, constanter restitit Germanus episcopus Bizantinus, quem etiam cum ille minas blandis subinde sermonibus temperaret, dixisse ferunt, depositionem quidem sacrarum imaginum prænunciatam esse, sed eum cuius sub imperio fieret, non Leonem, sed Cononem appellari. Tum vero illo respondenti reuera sibi in baptismo Cononis inditum nomen, continuo hunc cohorruisse, deprecatumque esse, ne per eius imperium tantum impleretur mali: Antichristi enim præcursores fore illum, ac Dominicæ incarnationis euersorem, qui hoc adeo sacrilegum patraret scelus: ob eamque rem tantum odij furiosissimum Leonem collegisse aduersus sanctum episcopum, ut omnibus modis operam daret, quo illum non ut gloriosum confessorem, sed tanquam aduersus imperium aliquid molientem de throno deponeret. Nec vero ferus hic atque immanis imaginum hostis, Damasceno minus infestus fuit. Nam quia vir ille pius & doctus, Apologiam eruditissimam pro imaginum cultu conscripserat, fidelesque homines in hoc pietatis erga Christum officio creberrimis literis continere studebat, iniquissime id ferens imperator impius (quoniam animaduertebat pauperis cuiusdam & abiecti monachi industria suos conatus eludi) regi Damasceno persuasit, Ioannem illum nepharium esse quendam perduellem, cui nihil esset prius ac potius, quam ut patriam una cum ipso rege proderet. Ex quo rex barbarus subita indignatione commotus, viri sanctissimi dexteram qua profligatissimum Leonem irritauerat, amputari iussit, ut que atramento paulo ante pissimè conscripserat, sanguine consignaret. Ac testis quidem est Ioannes Patriarcha Hierosolymitanus qui Damasceni scripsit vitam, illum amputata manu, rara spe erectum & animatum, ad virginis Deiparæ quamquam imaginem confugisse, ab illaque virgine cuius ante imaginem prociderat, precibus ardentibus impetrasse ut manus ei stupendo miraculo redderetur. Longum foret, neque nostri est instituti Leonis huius beluina plenius facta retexere: qui post annorum complurium persequutio-

nem

nem dignus profectò fuit, cui filius impijssimus succederet. Constantinus enim (qui ex fœdato dum baptizaretur sacro fonte, Coprominus est cognominatus) agrestis & ferus, & ipse per tyrannidem abutens imperio vna cum principatu, paternæ quoque malitiæ hæres effectus est. Cumque is & magica maleficia & cruenta sacrificia, luxuriasque cum sacrarum imaginum odio coniunxisset, ecclesijs catholicis ac personis infestissimum sese hostem præbuit. Nec persequebatur modò minis, flagellisque, & piorum cæde scuiendo, verumetiam Synodos faciens, virosque orthodoxos (quorum de numero Germanus Damascenusque fuerunt) Anathematizãs, specie ecclesiastici decreti, rudiores decipere nitentur. Iusiurandum quoque exegit ab hominibus, quos suo subiectos habebat imperio, nullum ipsos honorem cuiquam imagini delaturos: multosque ob eam rem & principes & milites, quòd adorassent comprehesos, acerbissimis pœnis affecit. Vincebat sanè hic Arabum, Christianum nomen eodem tempore persequentium ferociam, hisque crudelius in monachos & clerum scuebat, si quem præsertim audisset eruditæ pietatis opinione clarum esse. Omnibus quoque locis beatæ Dei matris sanctorumque patrocina quibus nostra apud Deum causa nò mediocriter adiuuatur, tum scriptis, tum sine scripto sermonibus conuellebat: tantaque fidei corrupendæ libidine tenebatur, vt etiam Nestorianismum aliquãdo gestierit inuehere. Accersito namq; Patriarcha, eiusmodi verbis vsus memoratur: Modo quid vos læderet, si dixerimus Theotocon, Christotocon? Ille verò hunc complexus, ait: Parce animæ tuæ, ô Imperator, ne ad vllum tui contagium sermo hic nouerumpat. An ignoras quantopere ecclesiæ toti detestandus videatur Nestorius? Ad quæ protinus imperator discendi studio se hoc percuntatum esse respondit, iussitque ne de toto colloquio foras quidquam efferretur. Ne verò solus ipse per se parum faceret, cui in studio id erat primum, vt optimos quosque locis omnibus persequeretur. Tres diuersis imperij sui partibus prætores constituit, vt eadem furentes infania, ita nequitæ adiutores suæ, promptissimosque scuitæ exequutores futuros, per quos edita in pios exempla crudelitatis, nec longa complecti queat oratio, cum interim imperator ipse Constantinopoli nihil remissius ageret, sed alios per vrbes

M

plateas

DE VARIIS PIORVM

plateas protractos inhumaniter projiceret, alios sacris inuolutos & alligatis lapidibus graues, orbatosque luminibus in pelagus demergeret, aliorum nares præcideret, aliorum flagris ossa & neruos cute nudaret, nec erat tormenti genus tam inusitatum ac nouum, quod non excogitaret in eos qui piè inter tam impios tyrannos viuere nitebantur. Quid? quòd si quis vsquam corruens vel dolens familiarem Christianis vocem emisisset, Dei genitrix adiuua, aut vigiliis agere, aut ecclesijs assuetus esse, aut alioqui religiosè viuere deprehensus fuisset, mox vt imperatoris inimicus damnabatur? Quid? quòd sanctorum monasteria, quibus passim Græcia floruerat, aut in militum suorum domicilia conuertit, aut euertit funditus? Monachorum verò sic maculauit ac dehonestauit ordinem, vt quemque mulierem manu tenere atque in publicum hoc modo procedere iusserit. Iuramentis ipse assuetus frequentibus neminem probabat, cui non crebro foret in ore iurandum, cõuiuijs intempestiuis atque impudicis saltationibus, si quis non similiter oblectaretur, imperatori charus esse nõ poterat. Quin & hunc imitatus ac tanquam idoneum secutus ducem quidam nomine Draco, vt quòd nomine præferebat, re quoque ipsa commonstraret, omnes monachos & monachas in Thraceforum partibus commorantes apud Ephesum congregauit, ijsque in campum eduçtis, ait: Qui vult imperatori ac nobis obedire, alba induatur veste, & vxorè hac ipsa sumat hora: quisquis verò hoc facere parui penderit, priuatus luminibus in exilium relegabitur. Tum verò in tãta multitudine mira discretio dissimilitudoque animorum conspecta est. Nam multi dum parère recusant, martyrio coronati sunt, alij deficientes & enervati, perierunt. Quos sibi familiares Draco faciebat. Vænundabat hic quoque monasteria virorum atq; mulierum, vasa item sacra & agros ac pecora, pretiaque horum omnium ad principem deferabat: Monachos non paucos partim enecauit verberibus, partim gladijs trucidauit: Quorundam barbibus cera oleoque perunctis ignem subiciebat, istoque modo & faciem & capita concremabat. Denique monasticum institutum sic est persecutus, vt nullum monastico habitu conspici intra suæ prefecturæ limites pateretur. Ob quæ omnia ab imperatore laudatus, & gratiarum actione magnificè honestatus, exemplo multis fuit, vt simili

rabie

rabie in pios quosque grassarentur. Sed Constantinus, cum triginta quinque & paulò amplius annos expleuisset in imperio, sanguinariam illam suam & modis omnibus inquinatissimam vitam funesto quoque fine conclusit. Namque ardentissimis correptus febribus, desperatione salutis ex scelerum conscientia plenum pectus dissimulare non potuit, vociferans & dicens, viuum sese adhuc igni inextinguibili traditum esse: postulasse tum quoque ferunt eum, vt beatæ Dei generici suus restitueretur honos, quem crebris, in vita blasphemijs labefactauerat. Huic Leo succedens post aliquanti temporis simulationem, venenum quod pectore continebat, tandem euomuit. Complures enim ob venerationem sanctarum imaginum comprehensos & inclementer cædi, & vinctos per vrbis plateas sacrilegorum quorumque ludibrijs exponi iussit. Verùm huic ad sciuendum breuiora tempora cõcessa fuere: cùm enim fureret in lapides, magnæ ecclesiæ coronã vehemẽter adamauit, quã dũ imponere capiti nititur, excidẽtibus carbunculis læsus, valida succedente febris rapitur è vita, cùm imperium annis quinque diebusq; sex tenuisset. Hoc mortuo respirare pijs licuit sub Irene filioque eius Constantino. Quo tempore celebrata est Synodus Nicena secunda, œcumenica septima, aduersus inimicos ecclesiæ sanctarumque imaginum: ad quam præter catholicorum præsulum magnũ numerum, etiam aduersarij quidam resipiscentes, cum pœnitentiæ libellis conuenerunt, magnoque consensu doctrinam impiẽ dudum aduersus sanctas imagines oblatrantem, damnauerũt. At euolutis annis aliquot, piaque Irene sublata, succedens in imperium Nicephorus, Reipub. Christianæ obligata vulnera renouauit. Quo mōstro (magis enim hoc nomine dignus videtur) quid versipellius ad circumueniendum? quid auarius & insatiabilis ad extorquendum? quid alienius à religione sancta? quid promptius ad persequendum? Nam præter Iconoclastas quorum in pios cornua vehementer erexerat, fauoreq; suo non mediocriter roborauerat, etiam Manichæos peculiari fouebat amore. Qui dum intrepidẽ versarentur in imperio, & nemine repugnante sua passim venena diffunderent, non paucos infandis erroribus suis vitiarunt. Denique cùm & ecclesias & monasteria grauibus premeret exactio- num oneribus, tantæque ob eam rem omnium ordinum

DE VARIIS PIORVM

querimoniam lamentaque resonarent, ut à quodam ministro suo Theodosio Salibara patricio, moneretur eiusmodi verbis: Omnes, ó Domine, contra nos clamant, & in tempore tentationis casui nostro congratulabuntur, respondit: Si Deus obdurauit cor meum ut Pharaonis, quid boni erit his qui sub manu mea sunt à Nicephoro? Theodosi noli expectare præter ea quæ abs te conspiciuntur. Huius itaque principatu non alius ferè grauior extitit, omnesque eos qui antea imperauerant ambitionibus & luxurijs, & barbaricis crudelitatibus superauit. Quamobrem iucundus eius fuit interitus, tametsi cum magna Romani imperij confusione coniunctus. Namque Sclauinorum princeps Crumus, eius recisum caput, per dies complures è sublimi ligno suspendit, posteaque ipsum cute nudans & argento forinsecus vestiens, bibere ex eo Sclauinorum principes exemplo suo docuit gloriabundus. Fuit post Nicephorum in imperio non mitis solum, verumetiam pius & catholicus Michael Rangabis, qui quod promiserat cum diadema susciperet, nulla se ecclesie violaturum instituta, neque Christianorum sanguine manus commaculaturum esse, sic præstitit ut cum multi inueteratam aduersus imagines insaniam, renouare studerent: quibusdam comprehensis mediocriter multatis, cæteros à simili conatu deterruerit. Sed mox eum sequutus Leo Armenius crebrò iam repetita contra sacras imagines bella suscitauit, planeque instar nephariae beluae tractauit eos, qui illas venerari viderentur. Habebat autem hic adiunctum sibi Theodotum quendam impium, quem amoto Nicephoro sede Constantinopolitana donauerat: qui simulatque sacrilega ista ratione sacrum adeptus est principatum, liberè palamque in sanctas imagines grassari cœpit: cumque aliquando diuina Isaie verba in ecclesia recitarentur. Cui assimilastis Dominum? num imaginem eius facit faber, aut aurifex similitudinem parauit? accessit propius atque imperatori in aurem insurrexit. Audi prophetam domine, ei que obtempera. Tum verò Leo turbidam illam Iconomachorum peruersitatem quam ad latietatem usque hauserat, insania maiore profudit, & cum alioqui saeuus esset, iraque implacabili aduersum delinquentes fureret, cœpit Dei cultores ut impios persequi, atrocesque pœnas comprehensis irrogare. Nec verò tolerabiliorem habuit in imperio
succes-

successorem, Michaelem Balbum Amorrhæum, is à Phry-
 gijs quibusdam impostoribus viriatus ea heresi, quæ Judaica
 præter præputij resectionem instituta sequebatur, cum syn-
 ceri nihil haberet in religione, sentina quædam videbatur esse
 sectarum. Ac tametsi pollicitus erat se neque ecclesiæ con-
 stituta mutaturum, neque cuiquam vim allaturum, ut aliter
 quam vellet sentiret, tamen & oppugnauit orthodoxos, &
 multos crudeliter tractauit, e quibus Euthymium Sardinum
 Archiepiscopum ob sanctarum imaginum cultum in exilium
 egit, eundemque a filio suo Theophylo crudeliter flagris
 caesum, ad martyrij coronam misit. Quid enim homine illo
 in errore tetrius? quid inquinatius sceleribus? Sabbata ie-
 iunare iubebat, resurrectionem mortuorum non credebat,
 prophetas irridebat, daemones esse pernegabat, scortatio-
 nem peccatum non putabat esse vllum, Iudæ proditioni salu-
 tem asserbat, Pascha celebrandum alio tempore quam ec-
 clesia consuesset, affirmabat. Haud igitur mirum si monstrum
 adeo varium in pios sæuierit. Magis Theophylum eius in
 imperio successorem liceat admirari, qui cum neque forma-
 rum pulchritudine facile caperetur, & æquitatis esset aman-
 tissimus, tamen sacrarum imaginum ipse quoque strenuus
 fuit persecutor. Cumque omnes in suam impietatem per-
 trahere conaretur, sæuius admodum in pios fuit, atque ut
 iustitiæ, sic & eius quam ipse probabat religionis defensor
 acerrimus. Itaque subditos ab imaginum cultu, intento pror-
 sus animo contendebat abducere: eaque de causa multos
 puniebat, ut quæadmodum intemperanti lingua solitus erat
 dicere, procul eos ab idolomania depelleret. At imperatrix
 Theodora, clâ marito, sacras imagines studiosè veneraba-
 tur. Cuius aliquando cõclauæ fatuus quidam ingressus qui in
 delicijs habebatur, postquam id esset conspicatus, fecit more
 fatuorum ut id imperator cognosceret: interrogatus enim
 vnde venisset, à Manna, (sic enim dominam vocabat) se
 venire, pulchrasque pupas vidisse respõdit. Imperator autem
 pupas imagines esse suspicatus, commotus & ira æstuans,
 adiit imperatricem, eaque referens quæ ex fatuo didice-
 rat, grauibus in illam verbis inuectus, idololatram appella-
 uit. Sed nõ insulsa mulier promptissimè excogitat, quo ma-
 riti furorem temperet. Neque enim, inquit, imagines ille
 vidit, sed quum speculũ intueretur, formas quæ in eo repre-

DE VARIIS PIORVM

sentabantur, pupas appellauit. Vsq̄ue ad eò autem insectabatur venerandarum imaginum cultores, vt nec earum pictores ferre posset. Ob eam enim causam monachum quendam Lazarum, pictorem tum celeberrimum, crudelibus excruciatum modis, coniecit in vincula: qui cum ex plagis recreatus, iterum pio picturarum operi se dedisset, ignitis laminis eius aduri ac debilitari manus, tyrannica ille sæuitia iussit. Verùm id frustra fuit. Namque vt ab Arrianis in Aphrica lingua mutilati quidam, postea tamen diuino miraculo reperiuntur esse locuti, ita hunc eiectum carcere, plaga s̄que recentes adhuc manibus gestantē, probè nihilominus pinxisse ferunt. Sanctum quoq; Methodium, qui post Ioānem præstigiatorum & hæreticum, Patriarchalem ornauit sedem, peruersæ opinionis suæ refragantem, post multos cruciatus contusionemq; dentium, in exilium impius relegauit Theophylus. Quin & eundem intra monumentum cum duobus latronibus includi iussit. Quorum altero mortuo, quantam molestiam vir sanctus ex teterrimo cadaueris foetore tolerarit, non facillè quisquam dicēdo consequatur. Quippe hunc memoriæ proditum est, in eo sepulchro septem circiter annos exegisse. Itaque Theophylus imperator suo in catholicos furore breui effecit, vt eius haud alioqui mediocria, & iustitiæ, & continentia bona pro nihilo ducerentur. Eo vero defuncto Theodora imperatrici primùm id in studio fuit, vt persequutio aduersus catholicos ob venerandas imagines incitata compesceretur. Cæterum Michaelis huius filij futile nimis ingenium, cuiusmodi obsecro in religione fuisse putemus? Namque literas ille schismaticum plene spiritum redolentes ad Nicolaum Pontificem misit, quas totas blasphemijs atq; iniurijs plenas fuisse, & ab ipsis inchoatas conuictijs, memorati Pontificis rescripta declarant. Cùm enim obiecisset inter cætera, antecessores suos complures imperatores non fuisse Romani Pontificatus sedem, suarum literarum honore dignatos, nimirum vt eam iure à se quoque contemni posse monstraret: respondet Pontifex hoc magis eis dedecori fuisse, quòd per tot annorum, vt ait, curricula diuersarum hæreseon morbis languentes, medicinale remedium non quæserint; quin potius medicinam spontè sibi porrectam quasi desperati, vel quasi cor impcētes gerentes, ab ipsis faucibus proiecerint, dum tantæ salutis oblata

mini.

ministros, duplici modo interemerunt: quoniam aut parti-
 cipes illos sui erroris effectos, spiritualiter, inquit, occiderunt,
 sicut tempore reuerendæ memoriæ Cononis Papæ conti-
 git, qui post sextam Synodum extitit: aut certè corporaliter
 illos non consentientes sibi, necauerunt, sicut sub venerabili
 Papa Gregorio factum est, qui post sextam Synodum fuit,
 quando pro zelo fidei & sanctarum imaginum reuerentia,
 religiosi viri ac Dei famuli directi, in exilium missi sunt, &
 bona confessione huius mundi finierunt vitam. Denique à
 sexta Synodo imperatores, aut hæretici, aut (licet perpauci)
 catholici fuerunt. Et hæretici quidem, si mittere ad nos de-
 dignati sunt, non est mirum. Nouerunt enim per gratiam
 Dei se nos nunquam penitus sibi sociaturos. Fuit autem
 quando nos sibi sæpè sociare tentantes, cum magno sunt
 dedecore & opprobrio repulsi, & digna constantia à nobis
 & non à Constantinopolitana ecclesia crebrò retusi. Quādo
 verò catholici fuerunt, & pium dogma, vel ecclesiasticam
 correctionem defendere voluerūt, nostrum præsidium quæ-
 sierunt, sicut Synodus sub Constantino & Hirene facta in-
 dicat, in cuius initio, id est, in epistola beatæ memoriæ præ-
 fulis Adriani, quantum idem Pontifex illam præsumptio-
 nem qua ex laicis quidam subito tonsurantur, & in episco-
 porum numerum exacerbate profiliunt, damnauerit; si di-
 ligenter inquisieritis, profectò inuenietis. Si tamen non fal-
 sata Græcorum more, sed sicut à sede missa est Apostolica,
 penes ecclesiam Constantinopolitanam hætenus perseue-
 rat. Ac post in eadem epistola: In tantam verò furoris, ait,
 abundantiam prorupistis, vt linguæ Latinæ iniuriam irro-
 garetis, hanc in epistola vestra barbaram & Scyticam ap-
 pellantes, ad iniuriam eius qui fecit eam. Hæc Nicolaus.
 Igitur ea quoque tempestate catholicæ inter Græcos pre-
 mebantur ecclesiæ, dum non solùm schismaticus Michaël
 imperaret, verū etiam Photius repentè, & contra sacrorum
 canonū ordinem, ex laico & milite factus episcopus, Igna-
 tio sancto & catholico reiecto, Constantinopolitanæ eccle-
 siæ nauiculam non regeret, sed mergeret. At succedente
 postea Basilio in administrationem imperij, cum is diuina
 miseratione pius & catholicus esset, celebrata est Synodus
 octaua Constantinopoli, in qua Photio damnato, iterumq;
 Iconomachorum impio dogmate profligato, sedis Apосто-

DE VARIIS PIORVM

lica culmen Græcia venerata est: Et Synodi schismaticæ à Photio Constantinopoli celebratæ, impia decreta rescidit: de qua quidem Synodo hæc verba sunt, actione septima, Conciliabulū vanitatis à Photio & huius fautore Michaele, videlicet tyrannicè imperante, Constantinopoli nuper aduersus Apostolicæ sedis reuerentiā & priuilegium congregatum, vtpote veritatis inimicum & omni falsitate repletum: & sibi consentientium animas interficiens, Ephesino latrocinio comparandum fore statuimus, & ipsius execranda gesta (quibuscunque habeantur monumentis inserta) summi iudicis Domini nostri Iesu Christi, sanctorum Apostolorum principum Petri & Pauli, nostræq; mediocritatis autoritate penitus abolenda decernimus, ita vt igni tradantur, & anathemate perpetuò percellantur. Et hæc quidem ab octaua Synodo decreta leguntur. Sopitis autem aliquando Iconomachorum turbis, non tamen hæresibus erroribusque varijs carere Græcia potuit, quin & post aliquanti temporis exacto spacio extitit imperator Manuel Commenus, qui cum more nouo & publicè declamaret, & religionis institutiones parturiret, non mediocrem noua periculosaque disputatione fidei persecutionem excitauit. Etenim quæstione de eo primum proposita, quod scriptum in euangelio legitur: Pater maior me est, pro nihilo reuera habitis veterum patrum commentarijs, proprias interpretationes, Dei verbo, vt tum ab eruditis existimabatur, derogantes proferre non dubitauit, eademq; tueri mordicus. Cum enim alij censeant patrem, vt filij authorem siue originem dici maiorem, alij hoc ipsum ratione assumptæ naturæ scriptum arbitrentur: ille his omnibus improbat ita suum commentum anteposuit, vt indicto concilio, omnibusque sacrarum literarum studiosis conuocatis, hortatus sit, quo suis placitis subscriberent, decretumque suum rubra scriptura tãquam ense flammeo communivit, quo mortem minitabatur, & excommunicationem ei qui vel submurmurare, vel certè introspicere ausus fuisset. Hoc ipsum decretum postea quorundam assentatoriū consilio, lapideis insculptum tabulis, in maximo templo dedicauit. Aliud deinde proposuit decretum quo Machometi Deus defensabatur, & superiores imperatores, sacrorumque antistites apertè taxabantur, qui Deum verum ineruditè & incōsideratè, anathemate

notari

notari passi essent. Extabat enim inter cæteras catecheticae tabulae sanctiones anathema in Machometi Deum, quem neque genuisse, neque genitum, sed holosphiron esse affirmabat. Hoc igitur anathema ex omnibus catecheticis libellis aboleri voluit, ab ipsa magnæ ecclesiæ tabula auspicatus. Prætexebat autem blasphemias in Deum qualibuscunque offendi Saracenos, qui alioqui ad religionem Christianam accessuri viderentur facilius. Inter cætera porro deficientis languentisque Græciæ mala, Astrologorum turba fuit, qui non modò annos, & menses, & hebdomadas, verumetiam dies & horas, punctaque rebus ijs quas superstitiosè prædicent, designabāt. Ab his & imperator ipse fasciatus, cum plures sibi vitæ annos, in ijsq; voluptates ac triumphos polliceretur, præter opinionem raptus, minus reipub. quàm res postulare prudentioribus visa fuerat, consuluit. Cùm autem ad schisma valde Græcia propenderet, sæpiusq; sese ab Apostolica Petri sede seiuingeret: eò magis & inquinabatur prauis atque irreligiosis ritibus, & Romanos atque catholicos furiosius detestabatur. Quæ res declarata est cap. 4. concilij œcumenici Lateranensis, eiusmodi verbis: Licet Græcos in diebus nostris ad obedientiam sedis Apostolicæ reuertentes, fouere & honorare velimus, mores ac ritus eorū quantum cum Deo possumus sustinendo: in his tamen illis deferre non volumus, nec debemus, quæ periculum generant animarum, & ecclesiæ derogant honestati. Postquam enim Græcorum ecclesia, cum quibusdam complicibus, ac fautoribus suis, ab obedientia sedis Apostolicæ se subtraxit, in tantum Græci cœperunt abominari Latinos, vt inter alia quæ in derogationem eorum impiè cõmittebant, si quando sacerdotes Latini super eorum celebrassent altaria, nō prius ipsi sacrificare vellent in illis, quàm ea tanquam per hoc inquinata lauissent. Baptizatos etiam à Latinis & ipsi Græci rebaptizare, ausu temerario præsumebant, & adhuc (sicut accepimus) quidam agere non verentur. Volentes ergo tantum ab ecclesia Dei scandalum amouere, sacro suadete concilio, districtè præcipimus vt talia de cætero non præsumāt: conformantes se tanquam obedientiæ filij sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ matri suæ, vt sit vnum ouile & vnus pastor. Si quis autem aliquid tale præsumperit, excommunicationis mucrone percussus, ab omni officio & beneficio eccle-

*In Annali-
bus Nireæ
Coniata.*

DE VARIIS PIORVM

siastico deponatur. Hæc eo loco de Græcorum schismate. Postremò tanquam aut parum superiorum temporum veteres errores sufficerent, aut minus probabilem ecclesie Romanæ desertionem reddere viderentur, noua suscepta est de Spiritus sancti processione doctrina, quæ catholicæ & Romanæ sedis traditioni in diuina scriptura veterumque libris fundatissimæ velut ex aduerso opponeretur. Cumque hic quoque post aliquanti temporis scissuras coaluissent cum Romanis Græci, adnitente vehemèter concilio Florentino: neque patriarcha modò Constantinopolitanus, verum etiam complures alij doctissimi episcopi, vnà cum imperatore suo Paleologo orthodoxæ & Romanæ fidei decreta firmauissent, non multo post tamen solita videlicet leuitate, in pristinam sese secessionem abruperunt.

De persecutionibus Machometistarum.

CAPVT XLII.

AT quanto magis ab ipsa Petri sede orthodoxaque fide Græcia defecit, tanto magis aduersus eam Machometistarum & Turcorum arma valuerunt, donec tandem in potestatem redegere. Hostes erant illi Christiane religionis acerrimi, per quos vt multarum prouinciarum punita est perfidia, ita varijs locis aut oppressa pietas, aut grauissimis persecutionibus attrita est. His autem persecutionibus initium dedit pseudopropheta Machomet, obscuro quidè loco natus, sed ingenio versipellis, morumque prauitate nequissimus, qui cum per se plurimùm in corrumpeunda religione valeret, tum abs quodam Sergio Nestoriano, haud mediocriter narratur adiutus. Is igitur callidissimè ad plerorumque ingenia suas leges ac doctrinam attemperans, impietatem effinxit multiplici varietate blasphemam, totamque penitus à Christianis institutis abhorrentem: in qua ne hæreticam fraudulentiam desideres, nec Iudaicam superstitionem, nec fœdos gentilitatis errores. Quid enim aliud quàm fucus hæreticus est, Nestoriano de fonte descendens, Christum confiteri prophetam, virumque diuino spiritu præditum, ac bonæ luo tempore legis authorem? Sed hunc cum & Deum negat, vereque crucifixum diffitetur, sacramentum nostræ salutis euertit: cum autem adiungit suas cum leges imposuisse, donec meliora venissent, tertij cuiusdam